

TIBBİ TERMİNOLOJİ

DERS NO 2: TIBBİ TERİMLERİ MEYDANA
GETİREN ÖĞELER

- ▶ Tibbi terimlerin büyük çoğunluğu Yunanca ve Latince kökenlidir.
- ▶ Tibbi terimlerin bir kısmı günümüze kadar ilk kullanıldıkları anlamları ile gelmiştir. Örneğin: Alopecia/Alopesi: saçların dökülmesi, Ascites/assit: karında su birikmesi, Bronchus/bronkus: bronş.
- ▶ Bir kısmı ise, ilk kullanıldıkları anlamlarını değiştirerek günümüze gelmişlerdir. Örneğin: Artery/arter: atar damar, melancholia/melankoli: melankoli.

TIBBİ TERİMLERİ MEYDANA GETİREN ÖĞELER

- ▶ Tıpta kullanılan terimlerin bir kısmı ek ve köklere ayrılamayan kelimelerden (**cranium, thorax, humerus, femur**)
- ▶ Bazıları ise iki, üç ve hatta daha çok ek veya kökün bir araya gelmesinden meydana gelmiştir (**hemigastrectomy gibi**)
- ▶ Tıpta kullanılan terimlerin büyük çoğunluğu root/rut: kök, prefix/prefiks: ön ek ve suffix/süfiks: son eklerin belirli bir düzen içerisinde bir araya gelmesinden oluşmaktadır.

TIBBİ TERİMLERİ MEYDANA GETİREN ÖĞELER

► Acr-, akr-: ekstremiteler

Acromicria-acromikri: ekstremitelerin normalden küçük olması

► Aden-,aden-: bez

Adenectomy-adenektomi: bezin ameliyatla alınması

KÖKLER

► Aer-, aer: hava

aeroneurosis-aeronevroz: uçak yolcularını etkileyen fonksiyonel bir sinir hastalığı

► Angio-,anjiyo-:damar

angiodermatitis-anjiyodermatit: deri damarlarının iltihabı.

KÖKLER

▶ Arthro-,artro-: eklem

arthrodesis-artrodez: eklem tespiti

▶ Blepharo-,blefaro-:göz kapağı

blepharospasm-blefarospazm: göz kapağının kasılması

▶ Brachi-,braki-:kol

brachiocephalic-brakiyosefalik: kol ve kafaya ait.

KÖKLER

- ▶ Broncho-,bronko-:bronş bronchoscope-
bronkoskop:bronşları inceleyen alet.
- ▶ Bucco-,buko-:yanak buccolabial-
bukolabiyal:yanak ve dudağa ait
- ▶ Carcino-,karsino-:kanser carcinomatosis-
karsinomatoz:kanserin vücuda yayılması.
- ▶ Cardio-, kardiyo-: kalp cardiograph-kardiyograf:
kalp hareketlerini kaydeden alet

KÖKLER

- ▶ Cephalo-,sefalo-:kafa **cephaloccele-sefalosel: kafa fitiđi**
- ▶ Cerebro-,serebro-:serebrum, beynin asıl bölümü **cerebromalacia-serebromalasi: serebrumun anormal olarak yumuşaması.**
- ▶ Cervico-, serviko-: boyun **cervicodynia-servikodini: boyunda ađrı.**
- ▶ Cheilo-,kilo-: dudak **cheiloplasty-kiloplasti:dudak plastik ameliyatı**
- ▶ Cheiro-,kiro: el **cheiropasm-kiropazm: el kaslarının kasılması**
- ▶ Chol-/chole-/cholo-, kol: safra **cholelithiasis-koelitiyaz: safra kesesinde taş bulunması.**

KÖKLER

- ▶ Chondo-,kondro: kıkırdak **chondropathy-**
kondropati:kıkırdak hastalığı.
- ▶ Colpo-,kolpo:vajen, dölyolu **colposcope-**
kolposkop: vajeni inceleyen alet.
- ▶ Costo-,kosto:kaburga kemiği **costotomy-**
kostotomi: kaburga kemiğini kesme.
- ▶ Cranio-,kraniyo:kafatası **cranioplasty-**
kraniyoplasti: kafatası plastik ameliyatı.
- ▶ Cysto-,sisto:kese veya mesane **cystolithiasis-**
sistolitiyaz: mesanede taş bulunması.

KÖKLER

- ▶ Cyto-,sito:hücre **cytocide-sitosid:hücreleri tahrip eden.**
- ▶ Dacryo-,dakriyo:gözyaşı **dacryocanaliculitis-dakriyokanalikulit: gözyaşı kanallarının iltihabı.**
- ▶ Dactylo-,daktilo: parmak **dactylomegaly-daktilomegali: parmakların normalden büyük olması.**
- ▶ Derma-,dermo:deri **dermatitis-dermatit:deri iltihabı.**
- ▶ Encephalo-,ensefalo: beyin **encephalomyelitis-ensefalomyelit: beyin ve omurilik iltihabı.**
- ▶ Entero-,entero:bağırsak **enteroplegia-enteropleji:bağırsak felci.**

KÖKLER

- ▶ Galact-,galakt: süt galactorrhea-galaktore: sütün normalden çok veya kendiliğinden akması.
- ▶ Gastro-,gastro:mide gastrocolic-gastrokolik: mide ve kolona ait.
- ▶ Glosso-,gloso:dil glossospasm-glosospazm: dil kaslarının kasılması.
- ▶ Glyco-,gliko:şeker glycopenia-glikopeni:şeker miktarının normalden az olması.
- ▶ Hem-,hem: kan hemorrhage-hemoraj: kanama.
- ▶ Hepato-,hepato: karaciğer hepatomegaly-hepatomegali:karaciğerin normalden büyük olması.

KÖKLER

- ▶ Hystero-,histero: rahim **hysterectomy-histerektomi: rahmin ameliyatla çıkarılması.**
- ▶ İleo-,ileo:ince bağırsağın distal kısmı **ileorraphy-ileorafı:ileumun dikilmesi.**
- ▶ İlio-,iliyo: ilium, leğen kemiğinin üst parçası. **İliosciatic-iliyosiyatik: ilium ve iskiyuma ait.**
- ▶ Kerato-,kerato: boynuzumsu oluşum, **kornea keratoiritis-keratoirit:kornea ve iris iltihabı.**
- ▶ Labio-,labiyo: dudak **labionasal-labiyonazal: dudak ve buruna ait.**

KÖKLER

- ▶ Lacto-,lakto:süt **lactacidemia- laktasidemi: kanda laktik asit bulunması.**
- ▶ Laryngo-,laringo:gırtlak **laryngopathy-laringopati:gırtlak hastalığı.**
- ▶ Lipo-,lipo: yağ **lipoarthritis-lipoartrit: eklemdaki yağ dokusunun iltihabı.**
- ▶ Mammo-,mamo: göğüs,meme **mammoplasia-mamoplazi: meme dokusunun gelişmesi.**
- ▶ Masto-,masto:meme **mastectomy-mastektomi: memenin ameliyatla alınması.**
- ▶ **KÖKLER** Mazo-,mazo:meme, göğüs **mazopexy-mazopeksi: sarkik memenin cerrahi tespiti.**

- ▶ Meningo-, menengo: zar, menenj
meningoencephalomyelitis-menengoensefalomyelit:
menenjer, beyin ve omurilik iltihabı.
- ▶ Metra-, metra: rahim metrocele-metrocel: rahim fıtığı.
- ▶ My-,myo:kas myocardium-miyokardiyum: miyokard, kalp
duvarının orta tabakası.
- ▶ Myelo-,miyelo: ilik myelocyte-miyelosit: ilik hücresi.
- ▶ Nephro-,nefro: böbrek nephroparalysis- nefroparalizi:
böbrek felci.
- ▶ Neuro-, nöro: sinir neurocardiac-nörokardiyak: sinir sistemi
ve kalbe ait.

KÖKLER

- ▶ Odonto-,odonto:diş **odontocela-odontosel: diş kisti.**
- ▶ Onycho-,oniko:tırnak **onychophgia-onikofaji:tırnak ısırma hastalığı.**
- ▶ Oophoro-,ooforo:over, yumurtalık **oophorectomy-ooforektomi:yumurtalığın ameliyatla alınması.**
- ▶ Ophthalmo-,oftalmo:göz **ophthalmoplegia-oftalmopleji: göz kaslarının felci.**
- ▶ Orchi-,orşi:testis **orchiopexy-orşiyopeksi:testis tespit ameliyatı**
- ▶ Osteo-,osteo: kemik **osteomyelitis-osteomiyelit:kemik ve ilik iltihabı.**

KÖKLER

- ▶ Ot-,oto:kulak otosclerosis-otoskleroz: kulaktaki labirent kapsülünde kemik teşekkülü.
- ▶ Ovi-,ovo: yumurta ovoglobulin-ovoglobülin: yumurta akındaki globülin.
- ▶ Patho-,pato:hastalık pathology-patoloji:hastalık bilimi.
- ▶ Phlebo-flebo: toplar damar phlebostenosis-flebostenoz: toplar damar darlığı.
- ▶ Pneuma-,pnöma:hava pneumatocardia-pnömatokardi:kalpte hava bulunması.
- ▶ Pneumo-pnömo: akciğer pneumoexy-pnömopeksi:akciğerin göğüs duvarına tespiti.

KÖKLER

- ▶ Procto-,prokto:rektum proctoscope-proktoskop: rektumu inceleyen alet.
- ▶ Psycho-,psiko:ruh, akıl psychoneurosis-psikonevroz: psişik nedenli sinir hastalığı.
- ▶ Pyloro-,piloro: midenin duodenuma açılan yeri pylorostenosis-pilorostenoz: pilor darlığı.
- ▶ Pyelo-,piyelo:böbrek pelvisi pyelonephritis-piyelonefrit:böbrek ve böbrek pelvisi iltihabı.
- ▶ Pyo-,piyo:irin pyohemorax-piyohemotoraks: göğüs boşluğuna irin ve kan toplanması.
- ▶ Radio-,radyo:ışın radiodiagnosis-radyodiyagnoz:röntgen ışınlarıyla tanı koyma.

KÖKLER

- ▶ Rhino-,rino:burun rhinitis-rinit:burun mukozasının iltihabı, nezle.
- ▶ Salpingo-, salpengo: boru, fallop veya öztaki borusu. Salpingotomy-salpengotomi: fallop borusunu kesme.
- ▶ Staphylo-,stafilo: küçük dil. Staphyloplasty-stafiloplasti: küçük dil plastik ameliyatı.
- ▶ Stoma-,stoma:ağız stomatitis-stomatit:ağız mukozasının iltihabı.
- ▶ Teno-,teno: tendon tenomyoplasty-tenomiyoplasti: tendon ve kas plastik ameliyatı.

KÖKLER

- ▶ Thoraco-,torako: göğüs thoracocentesis-torakosentez: göğüs duvarının delinmesi ve sıvının drenajı.
- ▶ Tracheo-,trakeo:trakeo tracheobronchitis-trakeobronşit: trakea ve bronş iltihabı.
- ▶ Tricho-, triko: saç, kıl trichorrhexis-trikoreksi:saçların kırılması.
- ▶ Ur-,ür: idrar urocyst-ürosist: idrar kesesi
- ▶ Zoo-,zoo: hayvan zoophobia-zoofobi: hayvanlardan anormal olarak korkmak.

KÖKLER